

versa; 2° ne contrahatur sine bannorum proclamatione; 3° ne contrahatur sine consensu parentum debite requisito. De bannis iam supra dictum est, n. 546. et seq.; item de consensu parentum, n. 566. De cultus autem disparitate dicemus infra, n. 636. et seq.

2° Prohibitio particularis habetur, quando iusta et speciali de causa matrimonium alicui interdicitur, sive a Parocho, sive ab Episcopo: v. gr. quia suspicio impedimenti dirimentis exorta est (2).

tionem petitam fuisse, cum tamen crimen (de quo sermo) per ista saecula ab hoc mundo equidem non exulaverit. Sed et hinc illud, quod supra diximus, confirmatur, suas in Curia styli formas servari, etiamsi contraria consuetudo vigorem legis habens vim omnem illis ademerit.

Exinde Caietanus Giraldu (*Expos. Iur. Pont.* ad lib. 4. tit. 13. cap. 1. sect. 714.) de interdicto disserens, quo coniux incestuosus matrimonium deinceps cum quacumque contrahere prohibetur, (de impedimento scilicet, de quo hic sermonem habemus), utique memorat *stylum Poenitentiarie* hanc poenam iniungentis in dispensatione ad petendum debitum; memorat et *stylum Datariae*, quae eandem poenam imponit in dispensatione super consanguinitate usque ad quartum gradum, et nihilominus non dubitat advertere, hoc impedimentum videri consuetudine sublatum, ut non sit necesse petere dispensationem. Et reipsa factum iam cernimus, ut hanc curiae stylum, qui impedimento prorsus antiquato innitebatur, ipsa S. Poenitentiarie demum amandare caeperit. Quippe in dispensationibus, quae incestuoso coniugi conceduntur ad petendum debitum, praedicta illa formula utique ex stylo Curiae hucusque addita « *Si uxori supervixerit, maneat sine spe coniugii* » nunc iam coeperit omitti. Huc revocari illud etiam potest, quod in Benedicti XIV. Canon. Quaestione 183^a, legimus. Sibi enim haec ex stylo Curiae obicit: *Egregii Datariae Officiales per-volutis Regestis a tempore S. Pii V. usque ad praesens, ... comprobare co-*

nati sunt, nulla semper et invalida habita fuisse matrimonia contracta inter coniunctos tertio et quarto gradu, praevia dispensatione super quarto, et non obtentis litteris declaratoriis super tertio. Quibus respondet: *Sicuti ad egregios Datariae Officiales pertinet Datariae OPINIONES et iura tueri, sic ad meam exiguitatem spectat huius sacrae Congregationis, cuius sum a secretis sententias propugnare.* Et reipsa contra obiectum Datariae stylum rem suam ita propugnavit, ut S. Congr. Conc. pro validitate eorum matrimoniorum definitivam sententiam tulerit. E quibus illud etiam edocemur, aliter de stylo Curiae indicandum esse, cum res est de controversia iam certis iuribus definita, aliter vero cum sententia Curiae OPINIONEM sequitur, de qua libere in scholis catholicis in utramque partem disputetur. In posteriori enim casu Curiae stylo ac sententiae nequaquam vim quoque tribuendam esse theoreticas quaestiones definiendi etiamsi de matrimonii validitate aut invaliditate agatur, Benedictus XIV., quinimo et S. Congregationis prolata simul sententia manifeste evincunt. Vide et quae dicturi sumus in Not. ad n. 679.

(2) Causae iustae, propter quas ex communi DD. sententia interdicti matrimonium potest, tres praecipue enumerantur: 1° Reclamatio de sponsalibus, quibus alteruter sponsorum prius se cum alia persona obstrinxerit; 2° Suspicio non vana latentis impedimenti coniugium inter eos aut dirimentis aut etiam mere impedientis; 3° Timor non inanis, ne ex eo matrimonio

II. Tempus.

590. — Est determinatum aliquod per decursum anni tempus, quod *feriatum* dicitur, et quo Ecclesia solemnitates nuptiarum vetat. *Trid.* sess. 24. c. 10. — Tale autem nunc (3) est tempus quod fluit a prima Dominica Adventus usque ad Epiphaniam *inclusive*, et a die Cinerum usque ad Octavam Paschatis item *inclusive*.

Caeterum *Conc. Trid.* solas nuptiarum solemnitates praefato tempore prohibet, nimirum sponsos benedicere, sponsam cum strepitu domum deducere, convivia nuptialia solemniora instruere. Non autem vetat Parocho sponsos privatim coniungere, licet variis in locis propter consuetudinem id etiam prohibeatur (4). — *Ita communiter.*

graves rixae, inimicitiae, scandala, aliave incommoda subsequantur. Vid. Pirhing (lib. 4. tit. 16. n. 1.).

(3) Dicitur, *nunc*; nam ante Tridentinam synodum feriatum tempus erat 1° a dominica prima Adventus usque ad Epiphaniam; 2° a dominica Septuagesimae ad Octavam Paschatis; 3° a feria secunda Rogationum usque ad Octavam Pentecostes; 4° duabus aut tribus hebdomadis ante Nativitatem S. Ioannis Baptistae. — Vid. Schmalzgrueb. lib. 4. tit. 16. n. 27.

(4) Consuetudo nimirum quorundam locorum habet, non quidem ne fiant proclamationes, aut ne celebretur contractus matrimonii, neve hoc consummetur per tempora feriata, sed *ne celebrentur nuptiae nisi aut urgente aliqua necessitate, aut obtenta Ordinarii licentia etiam (si fieri possit) in casu necessitatis*: cui consuetudini utique par est ut parochi sese accommodent. Ita Reiffenst. (lib. 4. tit. 16. n. 12.), Schmalzgr. (eod. tit. n. 34.), Wiestner (eod. tit. n. 34.), Koning. (eod. tit. n. 3.), Schambogen (eod. tit. n. 2.), Schmier (part. 3. *De Matr.* cap. 1. n. 403.), Marchant, Gobat, Laymann, Sanchez, etc. Quocirca necesse non erat, ut hoc ipsum Lambertinius (Intr. 80. n. 14.) tanquam novam ac peregrinam *damnati Van-Espenii* sapientiam suis

Boniensis dioecesis parochis proponeret.

In eadem Instr. 80. n. 20. Lambertinius rursus affert *Van-Espen* etiam reprehendentem Canonistas *quasi hi nimis addicti rigorosis antiquorum Canonum expressionibus* abstinentiam a matrimonii consummatione per tempus feriatum *reducerint in praeceptum, quando potius erat meri consilii*, prouti ex Lambertinio refert etiam S. Alphonsus (lib. 6. n. 984.). Sed et ista ad antiquos obiectos canones responsio falsa est. Responsio vera est (Vid. Schmalzgr. lib. 4. tit. 16. n. 31.-41.), canones illos solum de solemnii sponsae traductione loqui, non vero de matrimonii consummatione; atque ita necesse non est eos explicare *de mero consilio*, et non *de praecepto*; nam sollemnis illa traductio reipsa *praecepto* interdicitur. Quod si canones addunt, separandos esse coniuges, qui contra Ecclesiae praeceptum nuptias *solemniter* celebra-verint; haec poena foret, quae non de consilio, sed de praecepto esset subeunda. E quibus utique edocemur, inanem esse eorum spem, qui in damnatis operibus latitare thesauros sapientiae existimantes, potius e putridis huius fontibus expiscari peregrina, quam a sinceris catholicae scholae promptuariis doctrinam haurire sagtagant.

procedere debent, ut reum corripiant pro delicti gravitate, nec promiscue culpam iam dudum praeteritam, vel casu ex fragilitate habitam, sicut recentem, vel ex consuetudine commissam, puniant; item ut simul bono Religionis, Sacerdotii et rei ipsius consulant, scandala et rumores, in quantum fieri potest, praecavendo.

409. — QUAER. 11° *Quaenam sint poenae contra sollicitantes?*

Resp. Poenae in sollicitantes ex Bulla Greg. XV. sunt suspensio ab exercitio Ordinis, privatio beneficiorum, dignitatum et officiorum quorumcumque, et perpetua inhabilitas ad illa; et insuper quoad Regulares privatio vocis activae et passivae. Omnes tamen sunt ferendae sententiae (24).

410. — QUAER. 12° *Quomodo facienda sit denuntiatio?*

Resp. 1° Denuntiatio facienda est voce, in quantum fieri potest, non vero scripto tantum. Igitur mulier sollicitata sistere se debet coram Ordinario, vel Inquisitore, sicubi tribunal Inquisitionis existit, et actum sollicitationis declarare, quin tamen proprium consensum, si quem praestiterit, ullo modo patefaciat.

2° Denuntiatio facienda Inquisitori est, vel Ordinario loci in quo versatur poenitens (*), etiamsi Confessarius sollicitans ad aliam dioecesim pertineat. Ad loci enim Ordinarium, vel Inquisitorem pertinet excipere iuratam denuntiationem, eamque ad Episcopum sacerdotis rei transmittere.

3° Si denuntiatio voce fieri non possit, facienda est per epistolam proprio nomine et cognomine subscriptam, aut saltem per internuntium. Obligatio enim denunciandi sollicitantem non est tam adeundi personaliter Superiorem, quam ei delinquentem deferendi, ut Benedictus XIV. in sua Bulla loquitur (25). Qui autem tenetur ad finem, ad media quoque tenetur.

(24) Adde, quod Benedictus XIV. per organum S. Congr. Inquisit. 5. Aug. 1745. decrevit, quod in posterum sacerdotes... in actu sacramentalis confessionis sive illius occasione aut praetextu, ad turpia sollicitantes... praeter poenas a iure et Apostolicis Constitutionibus... contra eosdem infictas, perpetuam etiam inhabilitatem incurrant ad sacrificii celebrationem. De quo decreto S. Alphonsus monet (lib. 6. n. 705.), ad eiusmodi poenam incurrendam requiri sententiam iudicis declaratoriam, ex generali scilicet principio quoad poenas privativas seu inhabilitantes, quando reus

poenam sine propria infamia exsequi ipse non possit. Imo in Instructione S. C. Inquisitionis 20. Febr. an. 1867. edita, haec leguntur (n. 12.): *Notandum est, poenas huiusmodi omnes et ipsam inhabilitatem ad sacrosanctum Missae Sacrificium celebrandum in decreto Benedicti XIV. die 5. Augusti ann. 1745. praescriptam, esse tantum ferendae sententiae.*

(*) Adverte nomine Ordinarii venire quoque Vicarios Apostolicos et decreto S. Officii, 20. Iun. 1882.

(25) Auctor prae oculis habuit ea verba Benedicti XIV. (Const. *Sacramentum*

4° Confessarius tamen non tenetur onus denuntiationis ad Ordinarium transmittendae suscipere; sed muneri suo satisfacit monendo poenitentem, ut opportuno tempore sollicitantem rite denuntiet. Poterit tamen operam suam praestare, si censuerit id expedire; sed rei notitia extra confessionem accipienda est. — S. Lig. n. 699.

5° Si persona sollicitata nullo modo induci possit ad denuntiationem tali forma peragendam, quia nempe timore vel insuperabili rubore afficitur, sinat ea de re moneri Episcopum, qui delegare poterit aliquem ad denuntiationem accipiendam. Haec facultas Episcopis et Inquisitoribus, ex Indulto S. Congr. Inquis. de consensu Pontificis, facta est. Sacerdos autem delegatus iuramentum praestare debet de silentio servando et de munere sibi commissio fideliter adimplendo. — Decretum S. Congr. Inquis. 27. Septemb. 1624.

6° In omni casu denuntiatio facta per litteras anonymas est omnino insufficientis et prorsus invalida, perinde ac si non facta fuisset, ut pluries declaravit S. Congr. Inquis. — Vid. *Analecta Iuris pontificii*, mense Septem. 1855, etc. etc. (26).

7° Mulieres sollicitatae ad denuntiationem non tenentur, si Inquisitores, vel Episcopi, aut eorum Vicarii, in longinquis regionibus degentes, sine gravi incommodo adiri nequeant. Verum, cessante impedimento, v. gr. in Episcopi visitatione, obligatio denuntiationis urgenda est. Sic declaravit S. Congr. S. Officii 22. Ian. 1727.

§. 2.): *Caveant insuper diligenter confessarii, ne poenitentibus, quos noverint iam ab aliis sollicitatos, sacramentalem absolutionem impertiant, nisi prius denuntiationem praedictam ad effectum perducentes, delinquentem indicaverint competenti iudici, vel saltem se, cum primum poterunt, delaturos spondeant ac promittant.*

(26) *Si mittantur litterae ad Patrem Commissarium seu Assessorem Su-*

premae cum nomine scribentis, in quibus contineatur denunciatio; solent remitti Inquisitoribus vel Episcopis, ut ad se accersito scribente, faciat eas ab eo recognoscere medio iuramento, interroget super contentis in illis in specie, et redactis in formam denuntiationis, apponat in initio Processus, ac de contentis in eis examinet testes informatos. Albitius De Inconst. in fid. cap. 35. n. 21.

tiae debito agatur (*). Idem dicendum de necessitate consensus parentum, quae a iure naturali repetenda est; haec tamen naturaliter cessat, si parentes iniuste dissentiant.

Resp. 2° Episcopi, seu *ordinarii* animarum *Pastores*, iurisdictione plena in foro externo gaudentes, dispensare possunt 1° in obligatione bannorum; 2° quoad contractum per tempus feriatum, ubi consuetudo hunc quoque interdicat; 3° in voto castitatis temporanae, et virginitatis seu non nubendi.

Nequeunt autem dispensare 1° quoad votum perpetuae castitatis (6); 2° quoad votum ingrediendi Religionem; 3° quoad impedimentum disparitatis cultus inter catholicos et hereticos. Hoc enim triplex impedimentum Papae reservatum est.

Resp. 3° Regulares ex suis privilegiis dispensare valent mere pro foro interno in voto virginitatis, seu non nubendi (7). — Relege dicta de *Privilegiis Regularium*, in *Tractatu de Statibus*, V. 1. n. 1126.

QUAER. 2° *An Episcopus, urgente necessitate, nempe cum periculum est in mora, dispensare possit in voto castitatis ad matrimonium contrahendum?*

Resp. Affirm., dummodo vere adsit illud periculum, nec aditus ad Pontificem facile pateat. — S. Lig. n. 987., Suarez, Sanchez, Navarrus, etc.

(*) Identidem tamen, postulantibus circumstantiis, obligationem auferre potest S. Pontifex. Cf. *Opus Th. Mor.* V. 6. n. 1349. seq.

(6) Intellige ante contractum matrimonium; nam contracto matrimonio, Episcopus dispensare potest ad debitum petendum (Vid. S. Alphons. lib. 6. n. 987.). Idem dicito de voto continentiae, quo alteruter coniugum post contractum matrimonium se obligaverit. Cum enim vi huius voti exigere quidem debitum prohibeatur, illud tamen reddere possit, imo et debeat, non est votum perfectae castitatis atque adeo non est Summo Pontifici reservatum. Secus dicendum, si ex communi consensu coniux uterque perpetuam continentiam vovisset (Vid. S. Alphons. *ibid.* n. 986.).

(7) Ex generali principio, quod Regu-

lares mendicantes vi privilegiorum suorum dispensare possint in iis votis omnibus, in quibus *iure ordinario* dispensare possint et Episcopi, S. Alphonsus (lib. 6. n. 987.) merito infert, eosdem non solum in voto *non nubendi*, ut habet A., sed etiam in voto castitatis *temporanae* seu etiam quavis alia de causa *non perfectae*, tum ante tum post matrimonium emisso, coniuges ad debitum exigendum dispensare posse. Imo cum sat probabilis sententia sit, ut paulo post A. innuit (in quaest. 2.), ad ius Episcopi *ordinarium* spectare, etiam in voto perfectae castitatis, si necessitas urgeat, dispensationem ad matrimonium contrahendum tribuere, vi praemissi principii id quoque mendicantibus competet, uti reipsa plures DD. (Vid. S. Alphons. lib. 6. n. 1128.) concedunt.

ARTICULUS II. — DE IMPEDIMENTIS DIRIMENTIBUS.

Agendum 1° de impedimentis dirimentibus in genere; 2° de impedimentis dirimentibus in specie; 3° de dispensatione ab hisce impedimentis.

§. I. *De impedimentis dirimentibus in genere.*

PROPOSITIO I. — *Ecclesia potestatem habet constituendi impedimenta matrimonium non tantum impediuntia, sed et dirimentia.* De fide est.

597. — Elucet 1° ex definitione *Conc. Trident.* sess. 24. Can. 4.: *Si quis dixerit, Ecclesiam non potuisse constituere impedimenta matrimonium dirimentia, vel in iis constituendis errasse, anathema sit.* Confirmatur 2° ex ratione theologica. Ecclesia enim accepit a Christo omnem potestatem necessariam vel etiam utilem ad Rempublicam christianam recte gubernandam; atqui potestas constituendi impedimenta matrimonii est valde utilis, imo et necessaria, ut matrimonium cum honore et decencia Sacramentis debita a fidelibus tractetur: ergo etc.

PROPOSITIO II. — *Ecclesia sola impedimenta matrimonii dirimentia constituere potest, et consequenter Principes SAECULARES quoad subditos christianos non possunt CONSTITUERE IMPEDIMENTA, nisi ad meros effectus civiles.*

598. — 1° Probatur ex *Conc. Turonensi*, an. 1583., a Gregorio XIII. specialiter approbato, c. 19. de *Iurisdictione* §. 6., ubi sic dicitur: *Certissimi iuris cum sit, matrimoniales causas esse fori ecclesiastici, ideoque earum cognitionem ac decisionem iudicibus laicis a sacris Canonibus omnino esse interdictam; omnibus praeterquam Episcopis et eorum Officialibus, de iis, earumque appendicibus ac circumstantiis, veluti si de coniugali adhaesione sit quaestio, cognoscere ac decidere sub anathematis poena prohibemus.* — Collectio Conciliorum (Labbé).

2° Patet ex ipso *Conc. Trident.* sess. 24. c. 12., ubi definit, causas matrimoniales ad iudices ecclesiasticos pertinere.

3° Evincitur ex litteris Pii VI. ad Episcopum *Motulensem* 17. Septembris 1788., quibus *expresse* declarat, talem esse sensum Can. 12. *Conc. Trident.*

4° Id confirmat ratio theologica. Cum enim matrimonium a Christo elevatum sit ad dignitatem Sacramenti, necessario soli potestati spirituali subiicitur. Et quamvis in matrimonio distinguantur ratio contractus et ratio Sacramenti, integrum tamen matrimonium ad Sacramentum pertinet, cum contractus sit ipsius materia, et disiungi a ratione Sacramenti inter christianos non possit. Alioquin vero sequerentur maxima incom-

moda ex conflictu potestatis, si duae potestates ab invicem independentes impedimenta matrimonii constituere possent; quod enim una aedificaret, destruere altera posset.

§99. *Quaesita.* — *QUAER.* 1° *An impedimentum invincibiliter ignoratum irritet matrimonium cum illo contractum?*

Resp. Affirm. Ratio est, quia lex tale impedimentum constituens habet pro obiecto ipsummet contractum irritandum, et proinde contractum semper irritat independenter a cognitione et voluntate contrahentis. Insuper leges irritantes effectum suum in omni casu sortiri debent, nisi bonum generale absolute obstet, ut dicetur de impedimento clandestinitatis, quod tunc tantummodo cessat, quando saeviente persecutione, Sacerdotes idonei (1) ad assistendum matrimoniis haberi non possunt. — Lacroix, n. 626., et alii communissime.

Hinc si contracto matrimonio mulier certo detegat impedimentum dirimens, vi cuius nullum fuerit matrimonium, debitum petere non potest, nec reddere, etiamsi ad id comminatione mortis cogere, quia coniunctio fornicaria esset, quae in nullo casu licita est. Excipiunt quidam, nisi mulier mere passive se haberet, ita ut omnino materialiter tali actui cooperaretur; sed neque hoc concedi debet, cum de re intrinsece mala agatur; nisi iuxta sententiam probabilem mulier metu mortis ad id cogatur, secluso tamen consensus periculo. — Recole dicta T. I. *de Act. hum.* n. 21. et de §^o *Praec.* n. 390.

600. — *QUAER.* 2° *An incurrantur, licet ignorata, ea quoque impedimenta, quae videntur habere rationem poenae, ut impedimentum criminis?*

Resp. Affirm. Ita communis cum Lacroix, lib. 6. part. 3. n. 641. (2).

(1) Nimirum etiam sacerdos, nisi delegatam facultatem habeat ab eo, qui iure ordinario assistere matrimonii contractui debet, ad ullum valorem contractui sua praesentia tribuendum prorsus ineptus est.

(2) Consulendus est de hac quaestione Ferd. Krimer, qui (*In Decretal.* lib. 4. a n. 1011. ad 1029.) ex professo hanc quaestionem tractat, libratisque utriusque partis rationibus, sic concludit (n. 1024.): *Ex istis opinionibus sibi oppositis affirmativa... est sine dubio valde probabilis; negativa tamen non modo probabilis est absolute, sed etiam relate ad oppositam suam probabilitatem retinet. Maior enim probabilitas sen-*

tentiae affirmantis nec ex certis aut evidentibus principiis, nec certe aut evidenter concludit, sed solum probabiliter, et forte cum aliquo excessu ex auctoritate; consequenter non tollit neganti suam probabilitatem, etiam collata ad illam. Et enim manet etiamnum intra fines purae probabilitatis; et solutiones suarum rationum habet valde probabiles seu prudenti fundamento subnixas.

Quod autem vere affirmat Krimer, affirmativam sententiam neque certis principiis, neque certa conclusione deduci, id facile patet. Sit v. gr. Suarez, qui dum alioquin docet ignorantiam non excusare

Ratio est, quia illa impedimenta habent *primario* et *principaliter* rationem *vinculi* et *secundario* tantum rationem poenae; et consequenter

ab hoc impedimento incurrendo, tamen (*De Leg.* lib. 5. cap. 19. n. 6.) statuit, hoc impedimentum esse poenale. Ita ille: *Inter impedimenta matrimonii, illa quae sunt ratione delicti, poenalia sunt, ut sunt uxoricidium cum promissione, adulterium cum aliquo, vivente coniuge, cum promissione futuri matrimonii etc.* Et rationem (ibid.) reddit, *quia irritatio actus est magnum gravamen, et potest nocumentum afferre; ergo de se esse potest sufficiens poena, et aliquando est valde accommodata delicto.* Cui consentit et Palaus (*Tr.* 3. disp. 2. punct. 2. n. 2.), ubi scribit: *Aliquando annullatio actus inducitur in poenam commissi delicti, qualiter in omnium sententia inducitur, ... si aliquis coniugatus sub fide data de matrimonio contrahendo cum aliqua adulterium commisit, etc.* Nec aliter Card. De Lugo (*De Poenit.* disp. 16. n. 337.): *In iis casibus matrimonium non prohibetur propter motivum honestatis specialis, sed in poenam delicti commissi, et ut consulatur... indemnitati coniugis, cuius vita periclitaretur, si cum spe futuri matrimonii ferent adulteria, et promissiones, aut machinationes de occidendo coniuge.*

Porro si hoc, ut aiebat Palaus, *ex omnium sententia tenendum est, iam quaestio, an ignorantia irritationis... impediat irritationem actus* (utemur verbis ipsius Suarezii, l. c. cap. 22. n. 4.), *pendet ex quaestione, an ignorantia solius poenae excuset illam, etiamsi contra legem peccatum sit.* Et ipse quidem neganti opinioni sic (ibid.) adhaeret: *In qua (quaestione) partem negantem veriore esse censuimus.* Quocirca quoad specialem quaestionem de irritationis poena sic arguit: *Unde consequenter in praesenti dicendum est, quando*

lex humana prohibet actum addendo irritationem per modum poenae, si lex non ignoratur ut prohibens, licet ignoretur ut irritans, actum contra legem factum esse irritum; quia talis ignorantia non excusat peccatum contra legem, et consequenter nec excusat poenam, licet ignoretur; ergo neque excusat irritationem. Ita quidem Suarez.

At vero solidumne est hoc fundamentum? Nam Sanchez (*De Matrim.* lib. 9. disp. 32. n. 17.) quoad generale illud principium putat *veriore* sententiam oppositam. Sic ille: *Verius tamen esse credo, universas has poenas non incurri, ubi adest praedicta iuris (scilicet punientis) ignorantia.* Quare et quoad irritationem ipse in contrarium sic (ibid. n. 18.) concludit: *Adde annulationem actus, quando non est ex solemnitate defectu, sed in delinquentis poenam, non incurri a legis ignavis, ut bene advertit Antonius e Butrio in C. 2. De Constit. n. 19.* Quod quidem referri ad irritationem quoque matrimonii, patet ex iis quae alibi habet (lib. 7. disp. 5. n. 7.) dicens, matrimonium inter quosdam interdicti *in delicti admissi poenam.*

Exinde intelliges, cur supposito illo Suarezii principio, quod Palaus merito addebat esse *in omnium sententia*, nimirum matrimonium in casu irritari in poenam criminis, Leander a Murcia (disp. in 1. 2. S. Thom. 1. 2. d. 4.), concluderet, *pro hac sententia* (nempe non incurri irritationis matrimonii poenam) *stare omnes, qui asserunt, irregularitatem, et alias poenas, per leges ecclesiasticas impositas, non incurri ab eo, qui illas ignorat, etiam ignorantia vincibili..., dummodo non sit crassa et supina.*

Porro quod sententia ista, quae ad incurrendas poenas exigit scientiam iuris non solum *prohibentis*, sed etiam *pu-*